

3. HERALDICKÝ DOPIS.

Šlechtické náhrobky na vojenském hřbitově v Praze na Hradčanech.

Na zrušeném vojenském hřbitově v Praze na Hradčanech se zachovala řada náhrobků důstojníků-šlechticů a jejich rodinných příslušníků. Pouze čtyři náhrobky mají erby, většina vykazuje jen jméno, titul a životní data zesnulých.

B e z e r b ů jsou náhrobky těchto osob : Fritz Freiherr v. Augustin /1879-80/; Vojtěch šl. Česaný /1809-86/; Dominik Edler v. Goldbach /1776-1844/; Philipp Jakoblenk Freyherr v. Wolfsberg /1766-1837/; Adrienne Jonak v. Freyenwald /1881-90/; Lili, Tochter der Eltern Caroline Karwath Edle v. Würdeburg, Carl Karwath Edler v. Würdeburg; Anton Kocek v. Stückimfeld /1805-78/, Magdalena Kocek v. Stückimfeld /1775-1841/; Katarina Mayer v. Sonnenberg, geborene v. Schauer; Josef Freiherr v. Prochazka /1829-67/; Ferdinand v. Roeder /zemř. 1813/; Leo Ritter v. Schilter /1885-6/; Josefina Schwenk Edle v. Rheindorf /1804-92/, Karl Schwenk Edler v. Rheindorf /1834-96/ und dessen Kinder Sigmund u. Josefina; Felix Ritter Stransky v. Greiffenfels /zemř. 1893/; Aloisia Zechmeister Edle v. Weagau /1812-77/.

Náhrobky s e r b y jsou tyto :

1/ **V o n C z e r n y.** Nápis : Winzenz Edler von Czerny, Oberstlieutenant des k.k.F.M. Graf Künigl, 1. Feldartillerie Regiments, geb. 16. Jän. 1786, † 10. Juny 1844. - Erb : Štít čtvercý, v první modré čtvrti paže držící meč, v druhé čtvrti modrý kosmý pruh, pokrytý třemi květy, v třetí čtvrti květina, v čtvrté modré čtvrti věž s cimbuřím.

2/ **G u t a v. Kaiserlieb.** Nápis : Hier ruhet in Gott Josef Guta Edler von Kaiserlieb, k.k. Artillerie-Hauptmann i.P., gest. 19. Aug. 1883 im 78 Lebensjahre. Dessen Tochter Anna, gest. 1. Octb. 1866 im 13. Lebensjahre, Anna Gutha, Edle von Kaiserlieb, geborene Maxa, gest. 26. Juli 1889 im 78. Lebensjahre. - Erb : Ondřejovský kříž, na něm dva skřížené meče, mezi rameny kříže nahoře hvězda, vpravo, vlevo a dole koule; na korunované přilbě dvě otevřená orlí křídla, na každém z nich hvězda.

3/ **S c h i p k a v. Blumenfeld.** Nápis : Wenzel Schipka von Blumenfeld, k.k. General-Major und Artillerie Brigadier, starb den 27. Februar 1832 im 70ten Jahre seines Dienstes. - Erb : V zeleném štítu šikmý pruh, na něm šíp; pruh je provázen dvěma květinami; na přilbě dva rohy, mezi nimi paže držící šíp. Erb jest obrácen na znamení, že v hrobě odpočívá poslední člen rodu po meči.

4/ **S c h w e n k v. Rheindorf.** Nápis : Familie Schwenk von Rheindorf und Freiherr von Prochazka. Karl Schwenk von Rheindorf, k.k. Oberstlieutenant und Commandant des II. k.k. E.H. Ludwig Feld-Artillerie Reg. Commandeur des k. russ. St. Anna Ord. II. Cl. /1797-1855/. - Erb : Štít dělený, v horní polovině brána, v dolní polovině červené lev držící v tlapě kouli; na korunované přilbě tři pětosí pera.

Je téměř jisto, že šlechtických náhrobků na hřbitově bylo daleko více, časem však pomníky byly zničeny a odstraněny. - J. Svátek.

Heraldika ve Svazu přátel rodopisu.

Svaz kromě rodopisu se zabývá též heraldikou. Bylo založena heraldická sbírka, v níž se shromažďují znaky rodové, státní, městské, cechovní i úřední; tato sbírka slouží k informaci členů. Svaz vyřizuje a zprostředkuje odborné porady v heraldice pro své členy i příznivce. -

Takováto drobná práce heraldická je jistě našemu znakovědnství na prospěch a měly by ji provádět i naše spolky regionální.

Soupis erbů v Čechách.

Někteří naši heraldikové /i já sám/ pracují po léta na soupisu znaků, pozna-

menávají nálezy erbů a vypisují z literatury. To však je málo. Je třeba soustavně a obecně provádět soupis /museí, soukromých sbírkách, na domech, zámcích, hradech, v kostelích, klášteřích/a perem i fotografickým přístrojem zachytit současný stav dochovaných dokladů heraldických. Je to důležitá práce primárního rázu a soudím, že chystaný Heraldický klub by se jí měl ujmout. Bez takového soupisu, který je základem veškerého dalšího bádání heraldického, nelze pokročit dále nežli k dílčím pracím jednotlivců.

Doufám, že po ustavení Heraldického klubu se najde dosti znakovědů, kteří by společnou prací takové dílo mohli vytvořit. Představuji si věc tak, že každý pracovník by dostal k zpracování určitý vymezený obvod, na př. určité museum, archiv atd., pak ten který okres nebo jeho část, tu kterou obec a pod. Jeho úkolem by bylo opatřit vycobrazení /fotografie/ jednotlivých znaků a jejich přesný popis v tinkturách. Domnívám se, že tímto způsobem bychom velmi rychle spěli k cíli. Heraldický klub by registroval tuto práci tak, že by kartotekou míst již probádaných kontroloval další postup. Výsledek by měl velký význam, neboť po letech by vznikl úplný archiv erbů, který by pak mohl být vydán tiskem po vzoru Soupisu památek, který, mimochodem, řečeno, se chová k heraldice macešsky. - V. Janovský.

P o z n á m k a . Soupis znaků v Čechách byl již několikrátě předmětem úvah i pokusů o uskutečnění a lze se nadít, že po ustavení Heraldického klubu se konečně dospěje k cíli. Prvním krokem na cestě k němu jistě bude soupis erbů vyskytujících se in concreto, tedy na náhrobcích, na budovách, v chrámech a pod., neboť tu je největší periculum in mora; heraldické památky totiž namnoze rychle chátrají nebo jsou i ničeny netešíc se takové ochraně jako památky jiné, ačkoli znaky jsou výmluvnějšími doklady historickými nežli na př. budovy hovořící k pozdějším generacím mluvou sice symbolickou leč přece přímou. Snad dohotovený soupis, ba již i samo jeho provádění také přispěje k zvýšení obecného zájmu o heraldické památky a tím přivede i zintenzivnění jejich ochrany, až dosud značně zanedbávané. Stačí připomenout Malostránský hřbitov v Košířích. - Nezbytnou podmínkou k úspěšnému provedení soupisu znaků jest, aby celá práce byla konána pod odborným vedením vědeckým a aby v jejím čele stála osoba s vynikajícím talentem organizačním a s pevnou, cílevědomou vůlí. Výsledky by pak byly pro naši heraldiku neocenitelné. Je jen zapotřebí energicky se chopit tohoto úkolu a důsledně, neúchylně jej provádět. - J.M.

Heraldická výstava.

Podle výsledků jednání se správou Uměleckoprůmyslového musea v Praze lze soudit, že dojde k uspořádání heraldické výstavy na jaře r. 1944. Výstava, jež bude instalována v budově Uměleckoprůmyslového musea, bude mít ráz hlavně poučný, to znamená, že jejím hlavním úkolem bude seznámit veřejnost se základními pojmy heraldickými a ukázat povšechný význam heraldiky v minulosti i přítomnosti. Tato výstava by tak byla jakýmsi úvodem k pozdější velké výstavě heraldické.

Obrysy budoucí heraldické organizace.

Pod tímto nadpisem bylo v předchozím Heraldickém dopisu uvažováno o formě tvořícího se sdružení heraldických pracovníků, jež se má stát střediskem heraldické činnosti u nás. Bylo napsáno, že "nejvhodnější organizací by byla forma klubu, tedy nikoli vědecké společnosti, jež na škodu věci by vylučovala pracovníky laické, ani širokého spolku rázu lidového, neboť heraldika nikdy se nestane předmětem zájmu širokých vrstev". S tímto výměrem lze plně souhlasit, protože ústředí v takové formě by umožnilo plný rozvoj heraldické činnosti u nás. Než u mnohých, kdož nyní se účastní na budování tohoto zamýšleného střediska, hlavně však v kruzích nezásvěcených by po přečtení uvedené stati mohlo vzniknout na škodu věci nedorozumění, jež je nutno rozptýlit.

Byla-li věc formulována tak, že heraldická organizace by neměla ráz vědecké společnosti, tu je nutno dodat, že povinností ústředí - ježto heraldickou činnost ponese namnoze laici - bude tyto laiky podporovat, jejich práci usměrňovat a školit je, být s nimi v trvalém styku jako středisko pracovní a organizační, jako poradna a učiliště; dále pak je nutno uvést, že i bádání vědecké bude mít své místo v budoucím heraldickém klubu. Není pochyb o tom, že heraldický klub, má-li se stát opravdovým střediskem heraldické činnosti u nás, nesmí pomíjet vědeckou činnost, neboť jediné její výsled-

ky mohou a musí být základem ostatní práce v klubu, ba vědecká činnost bude jistě její
nejpřednější a základní složkou.

Vědecký pracovník má dvojí povinnost : tvůrčí badatelskou práci a úkol
seznamovat veřejnost s jejími výsledky, a to buď přímo on sám nebo takovou činnost ji-
ných usměrňovat, aby měla náležitou úroveň; vědecký pracovník však pro svou práci po-
třebuje prostředí svého rázu, odlišné od pracovního prostředí badatele-laika či jiného
pracovníka v heraldické organizaci činného. Má své zvláštní cíle, jež by uplatňoval i
v rámci klubu, a to namnoze bez účasti většiny jeho členů. Jeho cesty také budou ponej-
více jiné nežli velké části pracovníků ostatních. Nebude-li příští heraldická organiza-
ce jen vědeckou společností /což je správné/, při tom však vědeckou činnost nevyloučí
/což nesmí učinit/, pak je nutno zdůraznit, že bude zapotřebí vytvořit v heraldickém
ústředí zvláštní sekci, kterou by řídil vědecký pracovník a jejímiž členy by byli vě-
decktí pracovníci; tato sekce by sledovala vědecké cíle cestami vědou žádanými, ovšem v
těsné souvislosti se snahami a potřebami ostatních složek heraldického klubu. Jen tak
účast vědeckých pracovníků bude v něm zajištěna, nesporně k prospěchu jeho činnosti i k
prospěchu heraldického bádání u nás. - Dr.F.Beneš.

Závěrem.

Prosíme příjemce Heraldických dopisů, aby si laskavě opravili chyby vznik-
nuvší při prepisu z originálu. - Rovněž je prosíme, aby nám posílali vhodné příspěvky,
jež rádi využijeme, a to nejpozději do 13.prosince 1943. Příští /4./ Heraldický do-
pis bude rozeslán dne 21.prosince 1943.